

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Lilja Jere

Opastus nelikielisen kitaran maailmaan

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Musiikin tutkinto

Musiikkipedagogi (AMK)

Opinnäytetyö

12.5.2019

Tekijä(t) Otsikko	Jere Lilja Opastus nelikielisen kitaran maailmaan
Sivumäärä Aika	19 sivua + 1 liite 12.5.2019
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Tutkinto-ohjelma	Musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Musiikkipedagogi: soiton ja laulun opetus
Ohjaaja Arviointi	Jukka Väisänen, lehtori Kimmo Salonen, lehtori
<p>Opinnäytetyöni käsittelee musiikkikoulu Resonaarissa kehitettyä innovaatiota, nelikielistä kitaraa. Resonaarin perustaja Kaarlo Uusitalo kehitti nelikielisen kitaran mahdollistaakseen kitaran soiton erityisoppilailleen, joille tavallisen kuusikielisen kitaran soitto voi olla motoristen haasteiden vuoksi mahdotonta. Nelikielisen kitaran idea perustuu avoimeen kvinttiviritykseen, jonka avulla voidaan soittaa sointu yhdellä sormella kielet pohjaan painaen. Resonaarissa on käytössä myös soittamista helpottavat kuvionuotit, joissa jokaisella nuotilla on oma värinsä. Opinnäytetyöni pääasiallisena tietopohjana toimii Kaarlo Uusitalolta ja Markku Kaikkoselta saadut suulliset tiedot ja oma kokemukseni instrumentin parissa toimimisesta.</p> <p>Opinnäytetyössäni esittelen nelikielisen kitaran käyttötapoja ja mahdollisuuksia. Työni sisältää opetusvideon, jossa esittelen soittimen idean, kuinka sellainen muokataan tavallisesta kitarasta ja kuinka sitä soitetaan. Tavoitteeni videolle oli, että jokainen katsoja pystyy videon avulla hahmottamaan nelikielisen kitaran perusajatuksen ja kokeilemaan halutessaan instrumenttia itse. Tuon työssäni esille nelikielisen kitaran mahdollisuudet niin alkeisoppilaiden kuin pidemmällä olevien soittajien kanssa. Videoni sisältää ohjeet kitaran viritykseen ja muutaman esimerkkikappaleen, joilla voi aloittaa instrumentin harjoittelun.</p> <p>Opinnäytetyöni tavoite on esitellä nelikielinen kitara ja sen mahdollisuudet mahdollisimman monelle ihmiselle, joka voisi olla kiinnostunut aiheesta. Tarkoituksena on, että työtäni voi käyttää apuna instrumentin aloituksessa ja videoni voisi antaa kipinän jollekin musiikkiharrastuksen pariin.</p>	
Avainsanat	kitara, nelikielinen kitara, Resonaari, erityisoppija, opetusvideo

Author(s) Title	Jere Lilja A guide to the world of a four-string guitar
Number of Pages Date	19 pages + 1 appendix 12 May 2019
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Music
Specialisation option	Music pedagogy
Instructors	Jukka Väisänen, MMus Kimmo Salonen, MMus
<p>This thesis discusses an innovation made in the special music centre Resonaari, the four-string guitar. Founder of Resonaari, Kaarlo Uusitalo invented the four-string guitar to make playing guitar possible for the special students that might not be able to play the normal six-string guitar because of motoric challenges. The idea of the four-string guitar is based on open tuning of fifths, which enables one to play a chord by using only a one finger. In Resonaari, they also use figure notes where every note has its own colour to make playing easier. The main sources for my thesis include the knowledge gained from Kaarlo Uusitalo and Markku Kaikkonen and my own experiences exploring the instrument.</p> <p>In my thesis, I present different uses and possibilities of the four-string guitar. My thesis includes a video lesson where I introduce the basic idea of the instrument how a four-string guitar is modified from the basic guitar and how it is played. My main aim for the video is to make every watcher understand the idea of the four-string guitar and be able to try it by themselves. In my thesis, I demonstrate the possibilities of the four-string guitar for both beginner students and also for more advanced players. My video includes instructions on tuning a guitar and a few song examples as support for how to start practicing the instrument.</p> <p>The main aim of my thesis is to introduce the four-string guitar to as wide an audience as possible that could be interested in the topic. My intention is that my thesis could support players in their early stages with the instrument and also inspire someone to get a spark to take on music as a hobby.</p>	
Keywords	guitar, four-string guitar, Resonaari, special students, video lesson

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Kuusikielinen kitara	2
3	Nelikielinen kitara	3
3.1	Mikä on nelikielinen kitara?	3
3.2	Nelikielisen kitaran kielittäminen ja viritys	4
4	Kuvionuotit	6
5	Nelikielisen kitaran kohderyhmät	7
6	Opetusvideo ja sen laatiminen	8
6.1	Käsikirjoituksen suunnittelu	9
6.2	Äänitys ja kuvaus	13
6.3	Editointi	14
6.4	Markkinointi	14
7	Nelikielisen kitaran soittamisen perusteet	14
8	Pohdinta	16
	Lähteet	19
	Liitteet	
	Liite 1. Linkki nelikielisen kitaran opetusvideoon	

1 Johdanto

Kiinnostuin erityismusiikkikoulu Resonaarin toiminnasta syksyllä 2015, kun Markku Kaikkonen, toinen koulun johtajista, vieraili Metropoliaassa kertomassa heidän opetuksestaan. Mieleeni jäi kytemään ajatus, että olisi hienoa päästä itsekkin mukaan tähän mielenkiintoisen kuuloiseen toimintaan. Vanha kaverini Petri Sämpi toimii opettajana kyseisessä koulussa ja helmikuussa 2017 laitoin hänelle viestiä, kuinka olisi mahdollista päästä tutustumaan Resonaarin opetukseen. Seuraavalla viikolla kävin seuraamassa paria bändituntia, rumpu- ja kitaratunteja sekä yleistä Resonaarin tunnelmaa. Sämpi pyysi minua mukaan myös Resonaari soi -konserttiin kitaristiksi tiettyihin tukea tarvitseviin oppilasbändeihin. Olin vaikuttunut oppilaiden aidosta soittamisen riemusta ja opettajien tavasta luoda jokaiselle oppilaalle tärkeä rooli yhtyeeseen erilaisista taitotasoista riippumatta. Koulun johtajien Kaarlo Uusitalon ja Markku Kaikkosen innovaatiot, kuten kuvionuotit ja nelikielinen kitara alkoivat kiehtomaan minua ja halusin tutustua niihin paremmin.

Resonaari soi -konserteissa huomasin käytännössä, kuinka heidän nelikielinen kuvionuotikitara antaa mahdollisuuden jokaiselle päästä mukaan kitaransoiton maailmaan. Omasta kokemuksesta tiedän, että ensimmäiset esiintymiset ovat valtavia kokemuksia. Jos ihminen, joka on elämänsä uskonut siihen, ettei pysty soittamaan kitaraa, onkin kykenevä soittamaan bändin kanssa, on kokemus varmasti suuren jäljen jättävä. Kun opinnäytetyön teon aika koitti, ajattelin heti, että haluan työni liittyvän jollain tavalla tähän innovaatioon. Aloin pohtia sitä, miksi kitaran soitto on vähentynyt nuorien keskuudessa ja kuinka sen aloittamisesta voisi tehdä helpompaa. Älylaitteiden käyttö ja ärsykkeiden paljous tuntuu heikentäneen yleistä keskittymiskykyä ja kärsivällisyyttä pitkäjänteisessä harjoittelussa (Lautala, 2017). Mietin, voisiko nelikielinen kitara olla hyvä tapa nuorille aloittaa kitaransoitto. Kun nuori saa heti tuotettua soittimesta musiikilta kuulostavia ääniä, lisäisikö se myös motivaatiota soiton jatkamiseen ja jossain vaiheessa kuusikieliseen kitaraan siirtymiseen.

Syksyllä 2018 muokkasinkin yhdestä sähkökitarastani nelikielisen version ja aloin tutustua instrumenttiin käytännössä. Soittimen perusidea oli toki minulla nopeasti hallussa, mutta löysin siitä myös uudenlaisia sävyjä, joita en normaalikitarella tule koskaan soittaneeksi. Soitin inspiroi minua tuottamaan erilaisia sävelkuvia kuin yleensä. Ensimmäisen tutkiskelupäivän aikana jo syntyi sävellys, joka jäi omaan ohjelmistooni. Silloin minulle

selkeni ajatus, että haluan opinnäytetyössäni tuoda nelikielisen kitaran idean ihmisten tietoon mahdollisimman helposti lähestyttävällä tavalla.

Opinnäytetyöni tuote on video, jossa esittelen nelikielisen kitaran idean ja näytän, kuinka se käytännössä toimii. Näytän, kuinka kuusikielisestä kitarasta muokataan nelikielinen, kuinka se viritetään ja mistä äänet löytyvät.

Tietopohjani perustuu pitkälti tietoihin, joita olen saanut Kaarlo Uusitalolta (2018) ja Markku Kaikkoselta (2018) sekä omiin kokemuksiini instrumentin käytöstä. Myös Resonaarin toiminnassa mukana olo ja opetuksen sivusta seuraaminen ovat antaneet perspektiiviä aiheeseen. Nelikielisestä kitarasta, jota käytettäisiin juuri tällä virityksellä, ei löydy juurikaan tietoa muiden tahojen kuin Resonaarin toimesta. Videoni toimivuutta testasin kahdella koehenkilöllä, joilta sain palautetta työni kehittämiseen. Opinnäytetyöni tavoite on saada mahdollisimman moni innostumaan kitaran soitosta ja tarjota vaihtoehto harrastuksen aloittamiseen perinteisen kitaran sijasta.

2 Kuusikielinen kitara

Kuusikielinen kitara on yleisesti käytetyin versio kitarasta soittimena. Sitä voidaan soittaa näppäilemällä sormilla tai käyttämällä plektraa. Kitara on monipuolinen ja hyvin käytetty soitin monissa musiikkityyleissä, kuten klassisessa-, rock-, blues-, pop- ja metallimusiikissa. Siitä on saatavilla sähköisiä ja akustisia malleja, joista yleisimmät ovat nylonkielinen klassinen kitara, teräskielinen akustinen kitara ja sähkökitara (Kitaransoiton alkeet 2012. kitarat.info). Kuusikielisen kitaran yleisin ja perinteisin viritystapa on paksuimmasta kielestä ohuimpaan E, A, D, G, B, E (Kuvio 1).

Kuvio 1. Kuusikielinen kitara

Kuusikielisessä kitarassa käytetään myös joskus vaihtoehtoisia virityksiä, kuten avoimen G -duurisoinnun muodostavaa D, G, D, G, H, D -viritystä tai avoimen E-duurisoinnun muodostavaa E, B, E, G#, B, E -viritystä.

3 Nelikielinen kitara

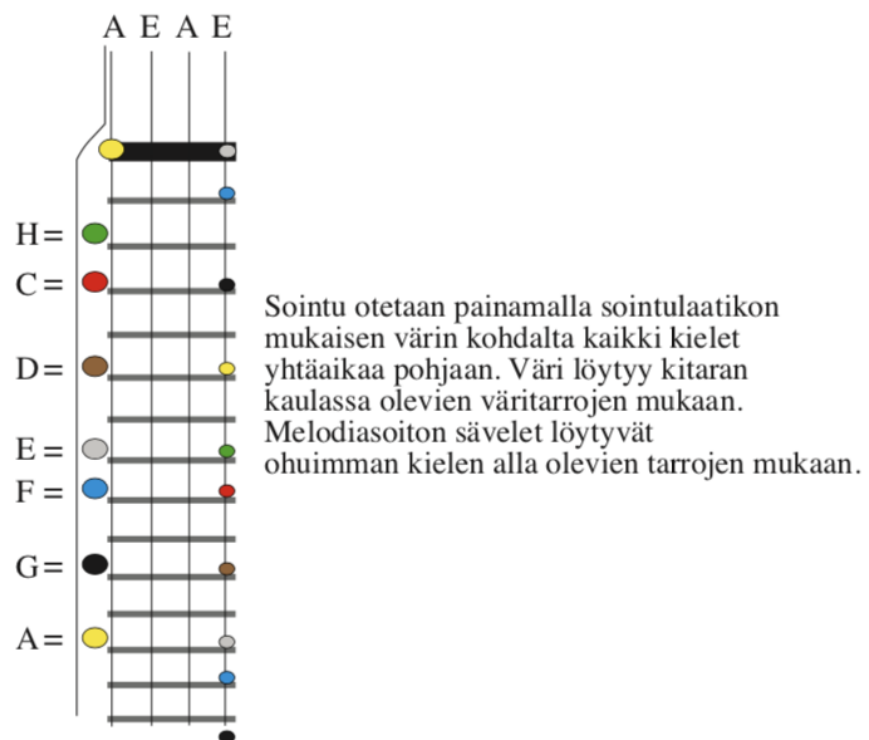
Kuusikielinen kitara on alkuvaiheessa hyvin haastava soitin. Tarvitaan huomattavan hyvää hienomotoriikkaa ja nopeita, hallittuja käsien/sormien liikkeitä. Erityisryhmiin kuuluvilla oppilailla on usein juuri hienomotoriikkaan ja kehon hallintaan liittyviä ongelmia. Siksi normaalilla kitaralla soittamaan oppiminen voi olla jopa mahdotonta. (Uusitalo 2018)

3.1 Mikä on nelikielinen kitara?

Kaarlo Uusitalo ratkaisi kuusikielisen kitaran oppimishaasteen kehittämällä kitarasta uuden soitinsovelluksen, jota he Resonaarissa kutsuvat kuvionuottikitaraksi (kuvio 2). Kyseessä on nelikielinen kitara, jossa on kvinttiviritys. Tämän ansiosta soittaminen on mahdollista ilman vaativia motorisia liikkeitä, sormitekniikkaa tai muistamista edellyttävien otteiden ottamista. Riittää, että soittaja jaksaa painaa kielet yhdellä sormella pohjaan.

Kuvionuottien avulla soittaja näkee nuotissa soinnun värin ja etsii kitaran kaulaan liimattujen kuvionuottitarrojen avulla oikean kohdan. Kuvionuottikitara on mainio alkuaskel kitaransoittoon ja erityisryhmille se avaa mahdollisuuden mielekkääseen kitaransoittoon, joka voisi olla muutoin mahdotonta.

KUVIONUOTTIKITARA

Kuvio 2. Kuvionuottikitara (Resonaari)

3.2 Nelikielisen kitaran kielittäminen ja viritys

Tavallisesta kuusikielisestä kitarasta voidaan muokata nelikielinen versio seuraavalla tavalla. Uusia kieliä vaihtaessa käytetään kielisetistä A, D, G ja ohut E -kielet. A, D ja G -kielet asetetaan niiden normaalille paikalle ja ohut E-kieli laitetaan B (Suomessa käytetään myös nimeä H) -kielen paikalle. Kielet viritetään avoimeen A, E, A, E -kvinttiviritykseen (kuvio 3), jolloin saadaan kahden oktaavin kvinttisointu yhdellä sormella kielet pohjaan painamalla (Kaikkonen, Uusitalo 2009, 11). Tämä kvinttisointu sopii sekä

duuri- että mollisointuihin, joka mahdollistaa suurimman osan kevyen musiikin kappaleista soitettavaksi. Kitaran kielten korkeus ja hienovire ei kärsi merkittävästi muutoksen takia. Kaulan jännite pysyy melko samana verrattuna kuusikieliseen johtuen keskimmäisten kielten korkeammasta vireestä.

Kuvio 3. Nelikielinen kitara viritys 1

Nelikielisellä kitaralla on myös mahdollisuus tuoda esiin duuri- ja mollisointujen sävyt, jos kitara viritetään A, E, A, C -vireeseen (kuvio 4). Tällä virityksellä saadaan mollisointu painamalla yhdellä sormella kielet pohjaan halutun äänen kohdalta. Duurisointu saadaan lisäämällä ohuimman kielen seuraavalle nauhalle joko keskisormi tai nimetön.

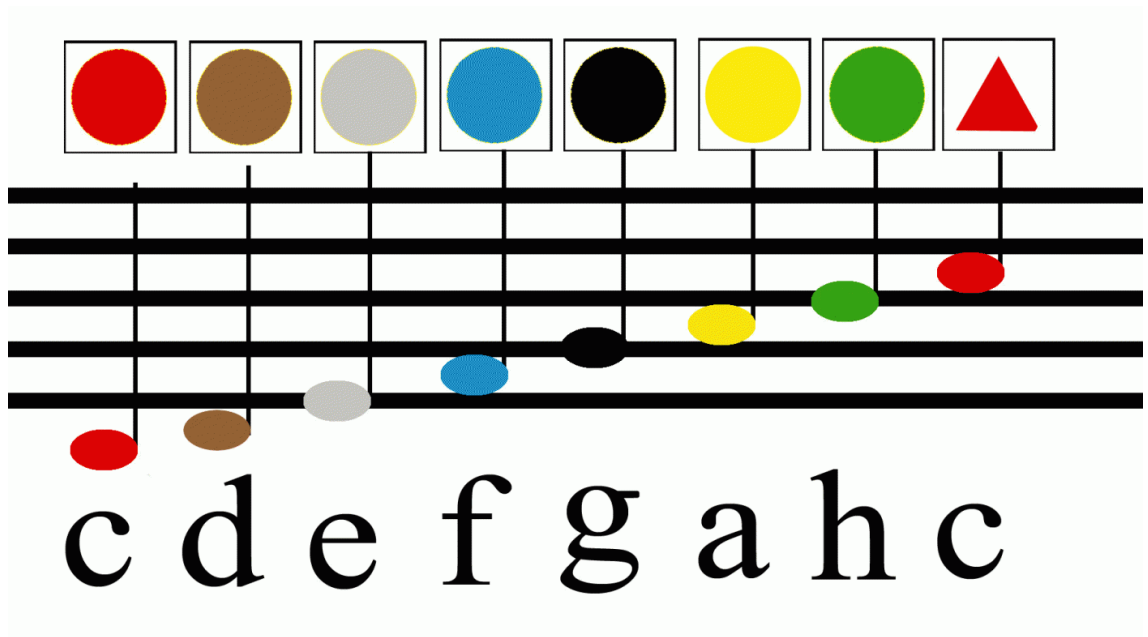

Kuvio 4. Nelikielinen kitara viritys 2

4 Kuvionuotit

Kuvionuotit (kuvio 5) ovat Resonaarin johtaja, musiikkiterapeutti Kaarlo Uusitalon kehittämä nuotinnusjärjestelmä, jonka hän kehitti kehitysvammaisten oppilaidensa tarpeisiin. Uusitalo on toiminut pitkään kehitysvammaisten musiikkiterapeutina ja hän on huomannut, että musiikilla on paljon positiivisia vaikutuksia kehitysvammaisten terapiassa. Uusitalon mukaan musiikin tekeminen jäsentää ja selkiyttää kehitysvammaisten maailmankuvaa ja lieventää ahdistusta kaoottisessa maailmassa (Kaikkonen, Uusitalo 2005, 5).

Kuvionuoteissa informaatio merkitään muotojen ja värien avulla. Se on helppo ymmärtää konkreettisen merkintätavan vuoksi ja soittaja kokee nopeasti onnistumisen tunteita. Aluksi kuvionuottimenetelmää käytettiin kehitysvammaisten musiikkiterapiassa. Muita keskeisiä sovellusalueita ovat varhaisiän musiikkikasvatus, koulujen musiikinopetus, instrumenttiopetus, erityismusiikkikasvatus, erityisopetus, terapia, sekä omatoiminen musisointi (Kaikkonen, Uusitalo 2009, 5). Kuvionuoteilla voidaan ilmaista sama informaatio kuin perinteisellä nuottikuvalla, kuten muun muassa oktaavialat, sävelten kesto, tauot ja sointumerkit. Kuvionuoteista on myös helppo siirtyä tarvittaessa perinteiseen nuottikuvaan. Kun oppilas on oppinut kuvionuottimenetelmän, siirretään tutut kuvionuotit nuottiviivastolle. Nuotit ovat kuvionuoteissa olleet samalla tasolla peräkkäin mutta tässä välivaiheessa nuotit liikkuvat sävelkorkeuden mukaan viivastolla. (Kaikkonen, Uusitalo 2005, 33) Seuraavassa vaiheessa perinteinen nuottikuva väritetään kuvionuottien mukaisesti ja viimeisessä vaiheessa käytetään perinteisiä nuotteja ilman väritunnisteita.

Kuvio 5. Kuvionuotit (Apuvälinekeskus)

5 Nelikielisen kitaran kohderyhmät

Kaarlo Uusitalo kehitti nelikielisen kuvionuottikitaran mahdollistaakseen kitaran soiton kehitysvammaisille oppilailleen. Innovaatiota on käytetty enimmäkseen Resonaarissa erityisoppijoiden opetuksessa, mutta sitä on viety myös muualle opetuskäyttöön. Mielestäni nelikielinen kitara on loistava työväline kaikenlaisten aloittelevien musiikin harrastajien opetukseen. Joissain peruskouluissa on otettukin nelikielinen kitara käyttöön musiikintunneilla. Nelikielinen kitara voi olla hyvä vaihtoehto perinteisille luokkahuonesoittimille, kuten ukulele ja kuusikielinen kitara. Nelikielisestä kitarasta saa laajemman oktaavialan vuoksi täyteläisemmän kuuloisuuden kuin ukulelesta, joka oppilaille motivaation lähde. Kuusikieliseen kitaraan verrattuna nelikielisen kitaran etuna on se, ettei oppilaiden tarvitse opetella aluksi haastavia sointuotteita. Helpon yhden sormen soinnun avulla oppitunnista voidaan käyttää enemmän aikaa yhdessä musisointiin.

Nelikielinen kitara on myös hyvä työväline musiikin opetuksen parissa työskenteleville ihmisille, jotka eivät ole perehtyneet kitaran soittoon, mutta joutuvat sitä työssään

käyttämään. Esimerkiksi varhaismusiikkikasvattajille nelikielinen kitara toimii helppona säästyssoittimena vaikkapa musiikkileikkikoulun pidossa.

Nelikielinen kitara tarjoaa erilaisia musiikillisia mahdollisuuksia myös ammattitason soittajille. Avoimen kvinttivirityksen ja rajoittuneen kielimäärän vuoksi soittajalla on mahdollisuus tuottaa hyvin eri kuuloista sävelkieltä kuin normaalilla kitaralla soittaessa. Kvinttiviritys sopii hyvin esimerkiksi kansanmusiikin soittoon. Nelikielinen kitara on myös erinomainen instrumentti slideputkella soitettavaksi. Slideputki on yleensä joko lasista tai metallista valmistettu putki, joka asetetaan vasemman käden nimettömän tai pikkurillin ympärille. (kuvio 6) Slideputkea käytetään painamalla se kevyesti kielten päälle, jolloin äänenkorkeutta voidaan vaihtaa portaattomasti liikuttamalla putkea pitkin otelautaa (JustinGuitar 2014).

Kuvio 6. Slideputki

6 Opetusvideo ja sen laatiminen

Mietin pitkään näkökulmaa, kuinka lähden tekemään opinnäytetyötä nelikielisestä kitarasta. Aluksi suunnitelmana oli tehdä kirjallista opintomateriaalia ja nuottikokoelma nelikieliselle kitaralle. Kun keskustelin aiheesta opinnäyteohjaajani Jukka Väisäsen

kanssa, tuli ilmoille ajatus videon teosta. Se ajatus tuntui heti itselleni hyvin luonnolliselta, koska olen harrastanut erilaisten videoiden kuvausta ja editointia jo yläasteelta asti.

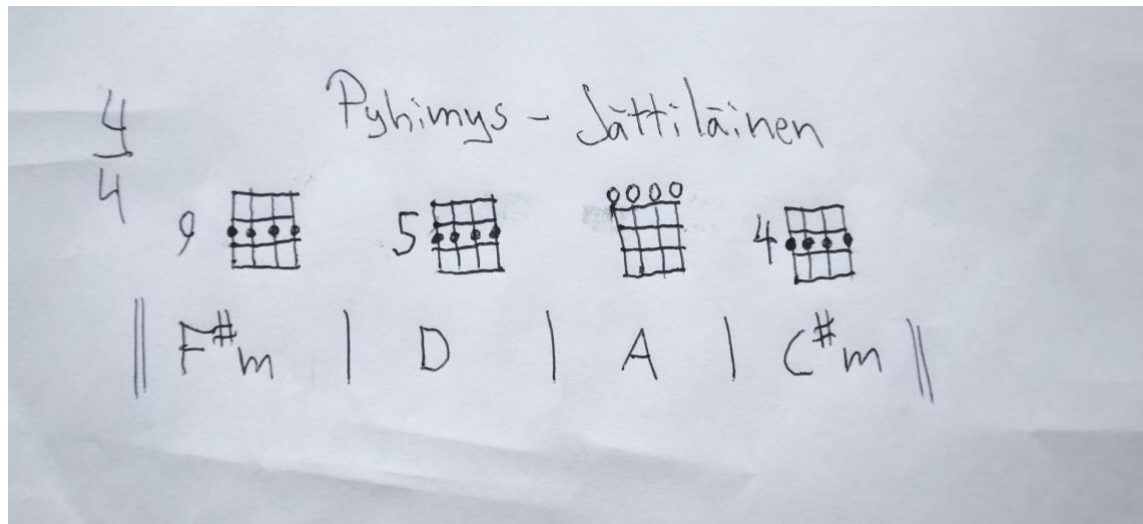
Aloin miettiä videon sisältöä, kenelle se on suunnattu, kuinka laajasti asiaa käsitellään ja olisiko se yksi video vai videosarja. Kävin keskustelemassa työstä Resonaarissa Kaarlo Uusitalon ja Markku Kaikkosen kanssa. He kehottivat minua tekemään oman nelikielisen kitaran ja tutustumaan soittimeen rauhassa. He antoivat hyvin vapaat kädet aiheen kanssa ja kannustivat tekemään omia havaintoja ja innovaatioita.

Kuvionuottikitaran idea on hyvin nopeasti selitetty ja laajempaa opetusmateriaalia voi olla haastavaa luoda. Mietin aluksi, olisiko opetusvideoni suunnattu erityisoppijoille ja käsitelisi asiaa kuvionuottien kautta. Liimasin kuvionuottitarrat kitaraani ja tutustuin materiaaliin aiheesta. Halusin kuitenkin, että opetusvideoni olisi kaikille aiheesta kiinnostuneille suunnattu ja kitaran käyttö olisi myös mahdollista ilman kuvionuotteihin tutustumista.

6.1 Käsikirjoituksen suunnittelu

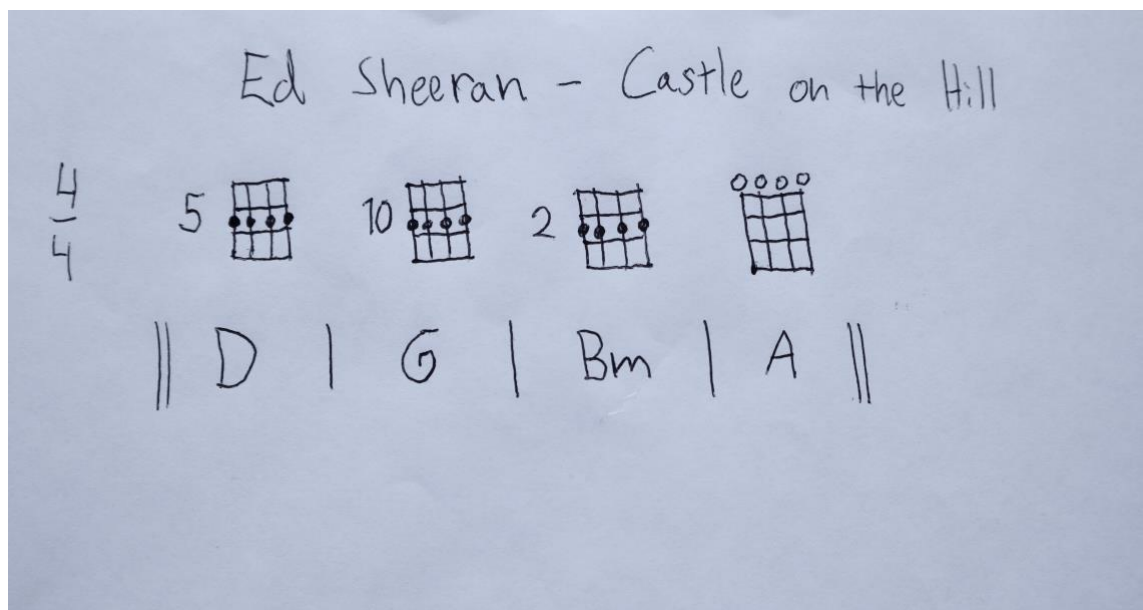
Tein päätöksen yhden videon teosta, jossa esitellään nelikielisen kitaran perusajatus ja näytetään, kuinka soitin toimii. Tein aluksi suunnitelman videon rakenteesta, mitä osia se sisältää ja mikä on videon kokonaispituus. Videon alkuun halusin laittaa perustietoa siitä, mikä on nelikielinen kitara ja mainita Resonaarin kitaran kehittäjänä. Halusin näyttää myös käytännössä, kuinka kuusikielisestä kitarasta muokataan nelikielinen, esitellä kaulaan liimattavat aputarrat ja kuinka kitara viritetään. Seuraava ja ehkä tärkein vaihe oli näyttää videolla, kuinka nelikielistä kitaraa käytännössä soitetaan. Halusin, että videolla esitellään muutama erilainen musiikkikappale, jotka voisivat herättää kiinnostuksen sekä nuoremmissa että vanhemmissa ihmisissä. Pohdin myös, että esittelenkö videolla ainoastaan A, E, A, E -kvinttivirityksen vai otanko mukaan myös A, E, A, C -virityksen, joka mahdollistaa duurien ja mollien esiin tuomisen. Koska videon ideana oli esitellä mahdollisimman kattavasti instrumentin perusajatus, päätin ottaa molemmat viritykset mukaan.

Valitsin videon ensimmäiseksi esimerkiksi Pyhimyksen ”Jättiläinen” -kappaleen (kuvio 7), joka oli vuoden 2018 striimatuin biisi (Länsi-Suomi, 2018). ”Jättiläinen” sopii hyvin ensimmäiseksi harjoiteltavaksi kappaleeksi, koska siinä toistuu neljä samaa sointua lähes koko biisin ajan ja rytmiksi käy kokonuotti tahdin ensimmäiselle iskulle.

Kuvio 7. Pyhimys - Jättiläinen

Toisena esimerkkinä käytin Ed Sheeranin "Castle on the Hill" -kappaletta (kuvio 8), joka myös sisältää neljä sointua. Tässä oman lisähaasteen tuo oikean käden staattinen kahdeksasosien komppaus.

Kuvio 8. Ed Sheeran - Castle on the Hill

Kolmas esimerkkini, The Beatlesin klassikkoteos "Yesterday" (kuvio 9), sisältää jo huomattavasti enemmän harmoniaa ja rytmistä vaihtelua sointujen välillä.

The Beatles - Yesterday

$\frac{4}{4}$

INTRO

8

|| F | : ||

A

8 7 5 3 1 3

|| F | Em A | Dm C | B^b C |

8 5 10 1 8

| F | Dm G | B^b F ||

Kuvio 9. The Beatles - Yesterday

Valitsin vaihtoehdoisen A, E, A, C -virityksen esittelyyn Rauli Badding Somerjoen "Valot" -kappaleen (kuvio 10) siksi, koska tässäkin teoksessa on rikas harmonia ja duuri- ja mollisointujen sävyerot tulevat selkeästi esille.

$\frac{6}{8}$ Rauli Badding Somerjoki - Valot

INTRO

2 7

|| Bm | E | A | % ||

A

1 9 4

||: A | F#m | C# | % |

9

| F#m | % | A | % |

1. 2 7   2 7

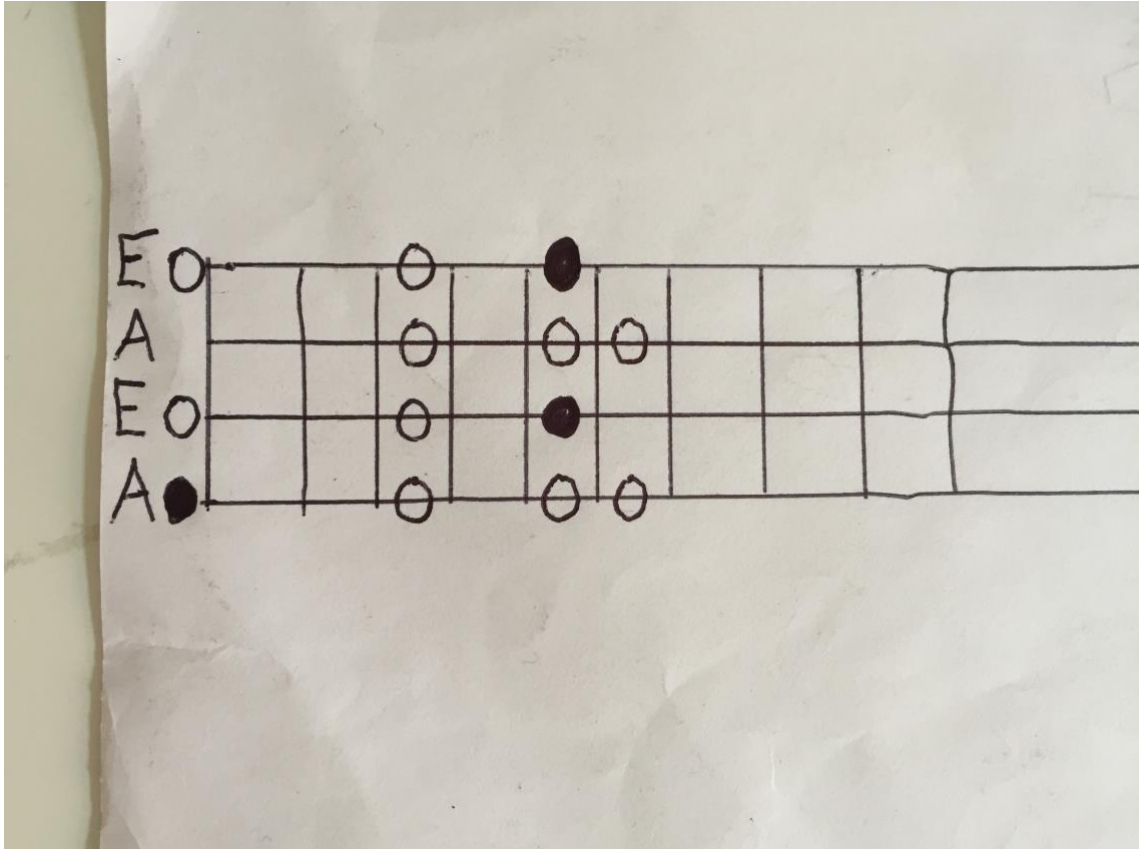
| Bm | E | A | % | B | % | E | %: ||

2. 5 2 9 2 7

| D | Bm | F#m | % | Bm | E | A | % ||

Kuvio 10. Rauli Badding Somerjoki - Valot

Lisäksi halusin näyttää, että nelikielisellä kitaralla on myös mahdollista soittaa solistisia osuuksia. Päätin, että soitan pienen näytteen blueskitarasooloa osoittaakseni instrumentin monipuolisia mahdollisuuksia. (kuvio 11) Melodian soitto nelikielisellä kitaralla on täysin mahdollista, jokaiselle asteikolle löytyy omat sormitukset. Jos on jo opetellut kuusikielisellä kitaralla eri asteikoiden sormituksia, saattaa kestää hetki hahmottaa intervallsuhteet nelikielisellä kitaralla.

Kuvio 11. A-bluesasteikko nelikielisellä kitaralla

6.2 Äänitys ja kuvaus

Aloitin videoprosessin teon äänittämällä ensiksi esimerkkikappaleiden taustat. Jotta videon kesto ei kasvaisi liikaa, valitsin kappaleista vain tietyt olennaiset osat. Käytän äänitykseen MacBook Pro -tietokonetta, Logic Pro X -äänitysohjelmaa, M-Audio Fast Track Pro -äänikorttia, M-Audio Oxygen 49 -midikoskettimia ja Vox MV50 -mallintavaa kitaravahvistinta. Äänitin jokaiseen kappaleeseen kaikki soittimet, paitsi kitaran, käyttämällä midikoskettimia ja Logicin valmiita "soundi presettejä". Koitin luoda kappaleisiin alkuperäisteoksia muistuttavat äänimaisemat. Äänitin myös yhden oman sävellykseni videon puheosuuksien taustamusiikiksi.

Videon kuvaukseen käytin Canon EOS M5 -digijärjestelmäkameraa. Kuvausprosessin aloitin kuvaamalla osuuden, jossa muokkaan kuusikielisestä sähkökitarastani nelikielisen ja liimaan kaulaan aputarrat. Kun kappaleiden taustat olivat valmiita, kuvasin tilanteet, joissa äänitin nelikielisen kitaran osuudet biiseihin. Näin videon kuvausosuudet olivat melkein jo suoritettu muutamia viritys- ja havainnekuvia lukuun ottamatta. Tarvitsin

vielä videon alun infopakettin taustalle jotain kuvamateriaalia, joten kuvasin ja äänitin Kingston Wall yhtyeen ”Istwan” -kappaletta mukailevan soittovideon.

6.3 Editointi

Käytin editointiin Final Cut Pro -ohjelmaa, jolla on helppoa tehdä peruseditointia ja synkronoida ääniraitoja ja videota. Halusin kappale-esimerkkeihin videon tueksi myös graafiset kuvitukset kertomaan soitettavan soinnun nimen ja paikan, josta sen kitaran kaulalta löytää. Päädyin editoimaan videoon sointumerkinnot, jotka vaihtuvat reaaliaikaisesti kappaleen mukaan.

6.4 Markkinointi

Nykyäänä internet on suuressa roolissa soiton opetuksen tarjonnassa. Youtubesta löytyy lukematon määrä erilaisia musiikkiaiheisia opetusvideoita. Yrittäjien nettisivuilla kehoitetaan yrittäjiä ottamaan Internet ja sosiaalinen media haltuun toimiipa millä alalla tahansa, koska ihmiset ovat siellä (Yrittäjät 2019). Jos päätän aloittaa nelikielisen kitaran ja oman osaamiseni opettajana markkinoimisen, on laadukas opetusvideo hyvä apu siihen. Videota voi jakaa internetin eri kitara- ja opetusaiheisille foorumeille sekä Facebook-ryhmiin. Instagram on myös hyvä väline videoiden jakamiseen. Sosiaalisiin medioihin on myös mahdollista ostaa mainostilaa ja kohdistaa se halutulle kohderyhmälle.

Tärkeää on käyttää myös oikeita avainsanoja videon yhteydessä, jotta se löydetään. Tieto löydetään verkosta navigoimalla tai hakukoneilla sekä ohjelmoitujen algoritmien tuottamien suosittelujen avulla. Sosiaalisen median aikakaudella kiinnostavimmat löytymisen mahdollisuudet ovat kytköksissä sosiaalisiin verkostoihin. (Aalto, Uusisaari 2010, 61) Siksi on tärkeää, että videon sisällössä on jotain sellaista mikä saa ihmiset jakamaan sitä omille verkostoilleen.

7 Nelikielisen kitaran soittamisen perusteet

Nelikielinen kitaran perusviritys on A, E, A, E -kvinttiviritys. Tällä virityksellä on mahdollista soittaa yhtä sormeaa käyttäen kahden oktaavin kvinttisointu (kuvio 12), joka sopii sekä duurien että mollien päälle soitettavaksi. Otelautaan liimattujen aputarrojen avulla etsitään soinnun oikea pohjaääni ja painetaan etusormella kaikki kielet pohjaan.

Kuvio 12. Yhden sormen sointuote

Vapaat kielet soittaessa tulee A-sointu, toisesta välistä B, kolmannelta välistä C ja niin edelleen. Jos soinnussa on ylennysmerkki (#), täytyy kättä liikuttaa yksi nauha ylöspäin ja alennuksessa (b) päinvastoin.

Vaihtoehtoisesti kitaran voi virittää A, E, A, C -vireeseen, jonka avulla voidaan tuoda duurin ja mollin sävyt esiin. Mollisointu saadaan yhden sormen sointuotteella (kuvio 12). Duurisointu saadaan painamalla yhdellä sormella kielet pohjaan ja lisäämällä keskisormi tai nimetön ohuimman kielen seuraavalle nauhalle (kuvio 13).

Kuvio 13. Duurisointuote

8 Pohdinta

Opinnäytetyötäni aloittaessani koin haasteeksi sen, että aiheestani löytyy melko vähän lähdemateriaalia. Kun vierailin musiikkikoulu Resonaarissa puhumassa aiheesta Kaarlo Uusitalon ja Markku Kaikkosen kanssa, sain heiltä rohkaisun lähteä tutkimaan nelikielistä kitaraa itsenäisesti. Se oli tärkeä alkusysäys työni muodostumiselle. Kun muokkasin yhdestä kitarastani nelikielisen ja tutustuin siihen kaikessa rauhassa, alkoi mielessäni selkeytyä opetusvideon sisältö. Lähteiden vähäisyys pakotti minua käyttämään luovuutta ja luottamaan omiin visioihin. Ajattelin aluksi, että Resonaarissa käytetyt kuvionuotit, jotka kuuluvat vahvasti nelikielisen kitaran soittoon erityisoppijoiden parissa, liittyisivät olennaisesti myös omaan työhöni. Halusin kuitenkin, että videoni olisi mahdollisimman helposti lähestyttävä ja sitä voisi käyttää hyödyksi perinteisen nuottikuvan kanssa. En nähnyt estettä sille, miksei myös kuvionuottien lisäksi perinteiset nuottien nimet sopisi nelikielisen kitaran kanssa.

Kun opetusvideon käsikirjoitus oli muodostunut, oli helppoa alkaa itse videon tekoon. Nautin videon tekoon liittyvistä eri vaiheista, kappaleiden äänityksestä, videon kuvauksesta ja editoinnista. Toimintatapani on yleensä hyvin intuitiivinen, joten en jäänyt

miittimään liian pitkäksi aikaa kappalevalintoja tai muita yksityiskohtia, joille olisi ollut loputtomasti eri vaihtoehtoja. Mielestäni kappalevalinnat onnistuivat näyttämään nelikielisen kitaran monipuolisuutta eri tyyllilajeissa. Video toimi onnistuneella tavalla kahden testihenkilön kanssa. Molemmat pystyivät soittamaan instrumenttia videon avulla ilman aiempaa kokemusta nelikielisestä kitarasta. Videon informaatio oli riittävän selkeää, jota tavoittelin. Molemmilla testihenkilöillä oli kuitenkin aiempaa kokemusta musiikin harrastamisesta, joka varmasti auttoi asian nopeassa hahmottamisessa.

Videon toimivuuden voi arvioida vasta, kun sen julkaisee yleiseen levitykseen ja sen näkee eri taitotasot omaavat ihmiset. Suurin haaste innovaatiolle on, että kitarasta täytyy ensin muokata nelikielinen ennen kuin sitä pääsee kokeilemaan. Se vaatii jo sitoutumista asiaan, että aloittaa oman instrumentin muokkauksen. Tekemäni video on kuitenkin ainoa internetistä löytyvä, pelkästään tätä aihetta käsittelevä video, joten olen tyytyväinen, että tuon työssäni esille jotain uutta tietoa. Vaikka minulla ei ole vielä laajempaa kokemusta nelikielisen kitaran käytöstä opetuksessa, uskon vahvasti innovaation toimivuuteen. Testihenkilöt kokivat molemmat mielekkääksi varsinkin vityksen, jossa saadaan mollin ja duurin sävyt esille. Odotan, että saan uuden alkeistason kitaraoppilaan, jonka kanssa pääsen kokeilemaan nelikielistä kitaraa lähiopetuksessa. Haluan nähdä lisääkö instrumentin helppo aloittaminen motivaatiota harjoitteluun sekä minkälaiset vaikutukset nelikielisen kitaran perusteiden osaamisella on kuusikieliseen kitaraan siirryttäessä.

Opinnäytetyöni arvoa on vaikea pohtia vielä tässä vaiheessa, kun sen on nähnyt vasta muutama ihminen. Toivon, että muutkin pedagogit tutustuisivat aiheeseen ja löytäisivät instrumentista puolia, joita minä en ole huomannut. Opinnäytetyöprosessin aikana olen oppinut opetussisällön tuottamista ja saanut erityisvahvuuden omaan pedagogiseen työkalupakkiin. Uskon, että tulen käyttämään nelikielistä kitaraa monenlaisissa opetus- ja soittotilanteissa tulevaisuudessa.

Taulukko 1. Swot-analyysi nelikielisestä kitarasta

<p>Strengths (Vahvuudet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yksinkertainen käyttöliittymä - Helposti ymmärrettävä - Jokainen voi päästä nopeasti soittamisen makuun - Tukee instrumentin hallintaa 	<p>Weaknesses (Heikkoudet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ilmaisu kapeampaa kuin kuusikielisellä kitaralla - Ei taivu niin hyvin monimutkaisempaan musiikkiin
<p>Opportunities (Mahdollisuudet)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nelikielistä kitaraa voitaisiin käyttää peruskoulun musiikin opetuksessa - Voidaan huomioida eri tasoisia oppijoita - Voi tuoda lisää harrastajia kitaran soiton pariin 	<p>Threats (Uhat)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaatii sitoutumista muokata omasta kitarastaan nelikielinen - Voi olla suuri kynnyks siirtyä nelikielisestä kitarasta kuusikieliseen

Lähteet

Aalto, T. & Uusisaari, M. Y. 2010, Löydy – Brändää itsesi verkossa. Helsinki: BTJ Finland Oy

JustinGuitar, 2014. Slide Guitar Basics 1. Youtube <https://youtu.be/GpdFe-6ydp0?t=199> (katsottu 13.5.2019)

Kaikkonen, M. & Uusitalo, K. 2009, Kuvionuotit 3. Anjalankoski: Solver palvelut Oy.

Kaikkonen, M. & Uusitalo, K. 2005, Soita mitä näet. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.

Kitaransoiton alkeet. www.kitarat.info (viitattu 12.5.2019)

Lautala, E. 2017. Nuorten teknologian käyttötavoilla yhteyksiä keskittymiskykyyn. Helsingin Yliopisto (viitattu 22.4.2019) <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/koulutus-kasvatus-ja-oppiminen/nuorten-teknologian-kayttotavoilla-yhteyksia-keskittymiskykyyn>

Räppärit hallitsevat Suomen Spotifyn kuunneltuimpien listaa – Pyhimyksen Jättiläinen striimatuin biisi. 2018. Uutinen Länsi-Suomi www.sivuilla (viitattu 18.4.2019) <https://ls24.fi/uutiset/rapparit-hallitsevat-suomen-spotifyn-kunnelluimmat-listaa-pyhimyksen-jattilainen-striimatuin-biisi>

Yrittäjät 2019. Markkinoinnin muistilista <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yrityksen-perustaminen/markkinoinnin-muistilista-566020> (viitattu 13.5.2019)

Haastattelut ja tiedonannot

Uusitalo Kaarlo, 2018

Kaikkonen Markku, 2018

Nelikielinen kitara

Opetusvideo – mikä on nelikielinen kitara?

https://youtu.be/tPlvFr_ZHxg